

Europees pakket met aanbevelingen voor de transport- en toerismesector

Op 13 mei jl. heeft de Commissie een pakket maatregelen gepresenteerd met aanbevelingen voor de transport- en toerismesector. Het pakket bestaat uit vijf onderdelen die onderling samenhangen en waarin aanbevelingen worden gedaan aan lidstaten om vrij verkeer van personen mogelijk te maken, grenzen weer te openen en transport en toerisme weer mogelijk te maken. Ook bevat het pakket een aanbeveling over vouchers. Het is aan de lidstaten om te besluiten of ze de aanbevelingen overnemen.

- Het pakket dat de Commissie heeft gepresenteerd bestaat uit vijf onderdelen:
 - een communicatie over toerisme en transport,;
 - richtsnoeren voor het hervatten van toeristische activiteiten en voor gezondheidsprotocollen voor de toerismesector;
 - een Mededeling t.a.v. een gecoördineerde aanpak om de grenscontroles op te heffen en het vrij verkeer van personen weer mogelijk te maken;
 - Richtsnoeren voor het herstel van vervoersdiensten en connectiviteit;
 - En aanbevelingen voor vouchers.

Toelichting

Communicatie toerisme en transport 2020 en verder

- In de communicatie schetst de Commissie een overall strategie en licht de Commissie de onderlinge samenhang tussen de aanbevelingen uit dit pakket en eerder genomen maatregelen toe, zoals de versoepelde staatssteunregels en het SURE programma om loonkosten van werknemers te vergoeden. Er is veel aandacht in het pakket voor het mkb.
- Het pakket geeft lidstaten handvatten om belemmeringen op te heffen, met daarbij inachtneming van noodzakelijke voorzorgsmaatregelen.

Richtsnoeren voor het hervatten van toeristische activiteiten en voor gezondheidsprotocollen voor de toerismesector.

- De Commissie heeft geconstateerd dat lidstaten de lockdown-maatregelen aan het afschalen zijn en verwacht dat daardoor het reizen binnen de EU zal toenemen. Tegen deze achtergrond heeft de Commissie objectieve en non-discriminatoire richtsnoeren (criteria en principes) uitgebracht.
- Deze criteria en principes hebben als doel een raamwerk neer te zetten op basis waarvan veilig en geleidelijk ook toeristische activiteiten kunnen worden hervat en gezondheidsprotocollen daarvoor kunnen worden opgesteld.
- De richtsnoeren zijn op basis van het advies van het *European Center for Diseaseprevention and Control* (ECDC) tot stand gekomen en moeten in samenhang worden gezien met andere maatregelen die de Commissie eerder heeft genomen, zoals bijvoorbeeld de exitstrategie van de Commissie en eerder uitgevaardigde richtsnoeren (o.a. niet-essentiële reizen, vrij verkeer van werknemers).
- Een aantal van deze principes zijn, waarschijnlijk vanwege de gevoeligheid, vrij algemeen van aard gehouden en gaan over heropening van grenzen bij een laag (afgevlakt) besmettingspercentage, voldoende capaciteit binnen de gezondheidszorg en het surveilleren/monitoren van de ontwikkelingen op het gebied van corona.
- Op andere punten zijn de principes en criteria specifiek, zoals bijvoorbeeld over:
 - Testcapaciteit. De Commissie pleit voor het verlenen van toegang tot testen voor toeristen om zo zicht te kunnen houden op de verspreiding
 - "Contact tracing": het gebruiken van een applicatie om besmettingen te monitoren en eventuele besmette personen te traceren/waarschuwen is in principe in overeenstemming met Nederlandse wetgeving en het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Het delen van data ligt gevoeliger. De definities van de te delen data verschillen als gevolg van afwijkende (interpretaties van) wetgeving in lidstaten. Op verzoek van Nederland vindt hierover discussie plaats in de telecomwerkgroep en de E-health werkgroep.

- Voldoende coördinatie en communicatie mechanismen: de Commissie pleit voor goede coördinatie en communicatiestructuren tussen sectoren/overheden/andere lidstaten. De lidstaten dienen elkaar en de Commissie op de hoogte te brengen alvorens zij maatregelen nemen die zijn gericht op het herstel van de toerismesector. Tevens wordt er gepleit voor goede (lokale) informatievoorziening voor zowel de toerist als de toerismebedrijven. Ook hier is vanuit Nederland aandacht voor privacy, maar ook voor de haalbaarheid van informatieverstrekking tot op het niveau van de individuele toerist.
 - In de richtsnoeren voor de gezondheidsprotocollen voor de toerismesector zijn vrij algemene standaarden ("social distancing", hygiëne, informatievoorziening, bestemmingspreventie, etc.) opgenomen voor de sector. Nederland wil zo veel mogelijk in samenwerking met de sector de standaarden bepalen en deze richtsnoeren kunnen daarbij richtinggevend zijn en/of als input dienen. Voorkomen moet worden dat deze richtsnoeren de vorm krijgen van verplichte certificaten.
 - De Commissie moedigt lidstaten aan deze richtsnoeren te delen met alle belanghebbenden in de toerismesector en met regionale en lokale autoriteiten. Tevens zal de Commissie deze richtsnoeren als basis nemen voor het verder monitoren en coördineren van een coherente aanpak van infectie preventie en controlemaatregelen in de toerismesector.

Mededeling: een gecoördineerde aanpak om de grenscontroles op te heffen en het vrij verkeer van personen weer mogelijk te maken

- De mededeling bevat een aantal positieve elementen. Doel is terugkeer naar open Schengenzone door een geleidelijke afbouw van belemmeringen en coördinatie met buurlanden op basis van objectieve criteria, waarbij gezondheidsoverwegingen voorop staan. Het ontbreekt echter wel aan de notie dat rekening gehouden moet worden met de effecten op de migratiesituatie (zowel terugkeer, als Dublin-overdrachten zijn stilgevallen, waarmee risico op secundaire migratie groter wordt als grenzen open gaan). Daarnaast is de vermelding van alternatieven voor interne grenscontroles mager.
- Vanwege het belang van een integrale benadering is het positief dat het *Integrated Political Crisis Response* (IPCR) wordt genoemd als gremium waar dit besproken wordt. IPCR kan aanbevelingen op stellen, de Commissie zal de proportionaliteit zal beoordelen en zal eventueel verzoeken tot opheffing van controles. Verder wordt een grote rol gegeven aan de ECDC in geval van aanbevelingen over reizen.

Richtsnoeren voor het herstel van vervoersdiensten en connectiviteit

- De mededeling geeft algemene richtsnoeren voor lidstaten, gericht op het gecoördineerd weer opstarten van het (grensoverschrijdende) vervoer en het wederzijds accepteren van elkaars maatregelen en algemene richtsnoeren, gericht op vervoers- en aanverwante bedrijven voor het veilig herstellen van capaciteit in een Coronasamenleving.
- De voorgestelde aanbevelingen zijn heel concreet en richten zich op bijvoorbeeld welke ingang van een bus de passagiers moeten nemen, het weghalen van banken en tafels in terminals en welke sanitaire maatregelen men zou moeten nemen (mondkapjes, schoonmaken).
- Naast algemene richtsnoeren zijn er specifieke richtsnoeren per modaliteit (luchtvaart, wegvervoer, spoorvervoer, vervoer over water en stedelijke mobiliteit).
- De verschillende sectorale internationale organisaties worden genoemd bij de verdere uitwerking van maatregelen, alsmede de noodzaak van nauwe samenwerking met de gezondheidsautoriteiten en met andere actoren, waarbij de rechten en plichten van iedere actor duidelijk gedefinieerd moet worden. De extra kosten van dit alles worden alleen genoemd bij stedelijke mobiliteit: die zouden meegenomen kunnen worden in de openbare dienstcontracten.
- Op gebied van luchtvaart zal de European Union Aviation Safety Agency (EASA) een bijdrage leveren, door meer gedetailleerde maatregelen uit te werken (ook in de vorm van aanbevelingen) voor het weer opstarten van passagiersvervoer.
- De mededeling lijkt een flink aantal concrete handvatten te bieden voor het weer opgang krijgen van de mobiliteit, maar de implementatie zal een flinke inspanning – inclusief een financiële – van alle betrokkenen vragen.

Aanbevelingen voor vouchers

- De Commissie doet aanbevelingen voor de uitgifte van vouchers door reisbureaus, luchtvaartmaatschappijen, veer- en cruisediensten. Uiteraard is dit niet waar een flink aantal lidstaten om gevraagd heeft. Voor bijvoorbeeld de uitgifte van vouchers in de luchtvaartsector vroegen 12 lidstaten, waaronder Nederland, de Commissie om een tijdelijke aanpassing van het EU acquis om luchtvaartmaatschappijen de keuze te geven tussen uitgifte van vouchers of terugbetaling van de ticketprijs binnen de daarvoor staande termijn).
- De huidige aanbevelingen bevestigen dat die keuze niet bij luchtvaartmaatschappijen mag liggen, maar een bevoegdheid is en blijft van de passagiers. De passagier moet daarom in elk geval de mogelijkheid hebben om de ticketprijs bij annulering binnen zeven dagen teruggestort te krijgen.
- Lichtpunt is dat enkele van de Nederlandse suggesties door de Commissie zijn overgenomen (insolventiebescherming, flexibiliteit gebruik van vouchers). Er moet nog worden nagedacht over verdere opvolging van deze voorstellen.

